

NỘI DUNG TUYÊN TRUYỀN

PHÒNG CHÁY, CHỮA CHÁY RỪNG NĂM 2020

1. Vị trí, vai trò và tầm quan trọng của rừng:

Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói: “ Rừng là vàng, nếu mình biết bảo vệ, xây dựng thì rừng rất quý”.

Vâng! Quả đúng như vậy:

Rừng là hơi thở của sự sống, là mái nhà chung, là nguồn tài nguyên vô cùng quý giá, nó giữ một vai trò rất quan trọng trong quá trình phát triển và sinh tồn của loài người. Rừng điều hòa khí hậu (*tạo ra oxy, điều hòa nước, ngăn chặn gió bão, chống xói mòn đất,...*) bảo tồn đa dạng sinh học, bảo vệ môi trường sống; Rừng còn giữ vai trò đặc biệt quan trọng đối với việc phát triển kinh tế như: cung cấp nguồn gỗ, tre, nứa, đặc sản rừng, các loại động, thực vật có giá trị trong nước và xuất khẩu,... ngoài ra nó còn mang ý nghĩa quan trọng về cảnh quan thiên nhiên và an ninh quốc phòng. Qua đó, chúng ta có thể khẳng định được vai trò không gì có thể thay thế được của rừng trong nền kinh tế quốc dân, đời sống con người và chống biến đổi khí hậu.

Rừng là như vậy, nhưng nhiều người chưa hiểu hết vai trò và tác dụng lớn lao của rừng, thiếu ý thức trong bảo vệ rừng còn đang tay chặt phá rừng, đốt rừng trái pháp luật.

2. Tác hại, tính chất nguy hiểm, hậu quả của cháy rừng:

Cháy rừng là một trong những thảm họa tiêu huỷ tài nguyên rừng một cách nghiêm trọng và nhanh chóng nhất.

Cháy rừng đã làm thiệt hại kinh tế của người dân và của toàn xã hội; làm cho cuộc sống của người dân bị đảo lộn, đặc biệt đối với người dân sống gần rừng, ven rừng; gây ra tình trạng ô nhiễm môi trường, ô nhiễm không khí do khói, bụi... ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe của người dân; làm thiệt hại, cạn kiệt tài nguyên rừng; làm mất cân bằng sinh thái, mất môi trường sống của các loài động vật hoang dã, chim muông, côn trùng... suy giảm đa dạng sinh học trong rừng; phá vỡ cấu trúc của đất, gây xói mòn, rửa trôi, bạc màu, làm mất khả năng giữ nước, điều tiết nước, gây lũ đất, lũ quét, lũ ống... làm tăng nhiệt độ mặt đất, dẫn đến sa mạc hoá ... Cháy rừng nhiều nơi còn gây cháy lan vào các xí nghiệp, nhà ở, trường học, thậm chí còn gây tai họa chết người và gia súc một cách nghiêm trọng, đau lòng.

Những hệ lụy của cháy rừng, chúng ta phải mất hàng chục năm cũng không dễ dàng khắc phục. Vì thế, việc chủ động phòng chống cháy rừng đã và đang được đặt lên hàng đầu cho cả xã hội, đặc biệt vào thời gian cao điểm nắng nóng.

3. Các nguyên nhân gây cháy rừng:

Ngoài nguyên nhân khách quan là do thời tiết nắng nóng (*hiệt độ cao trên 39-40°C*), gió Lào thổi mạnh, thì ý thức, sự bất cẩn của con người là nguyên nhân chính gây ra cháy rừng, như: đốt xử lý thực bì để trồng rừng, sử dụng lửa bất cẩn khi bắt ong; sử dụng lửa bất cẩn trong rừng; đốt hóa vàng mã ở nghĩa trang gần rừng, đốt cỏ, đốt rác trong vườn gây cháy lan rừng... thậm chí chỉ vứt 1 mẫu thuốc lá khi hút xong vào rừng lúc thời tiết hanh khô... cũng gây cháy rừng. Ngoài ra, ở

một số nơi còn có hiện tượng hằn thù cá nhân cố ý đốt rừng của nhau dẫn đến cháy rừng.

4. Tình hình cháy rừng năm 2019 và dự báo nguy cơ cháy rừng năm 2020.

Năm 2019 do thời tiết có nhiều diễn biến dị thường, nắng nóng gay gắt, nhiệt độ cao ($39-42^{\circ}\text{C}$), gió Lào thổi mạnh kéo dài liên tục trong nhiều ngày, nên toàn tỉnh đã xảy ra 21 vụ cháy rừng, diện tích rừng bị cháy không có khả năng phục hồi trên 300 ha (*là năm số vụ cháy và diện tích rừng bị thiệt hại tăng đột biến so với những năm trước*). Trong và sau các vụ cháy, các cơ quan chức năng đã vào cuộc quyết liệt điều tra, xác minh, làm rõ nguyên nhân, đối tượng gây cháy để xử lý theo quy định, kết quả: đã xử lý hành chính được 20 vụ/20 đối tượng vi phạm về an toàn phòng cháy chữa cháy rừng (PCCCR), xử phạt trên 149 triệu đồng; xử lý hình sự 03 vụ/05 đối tượng, xử phạt 312 tháng tù giam. Đây là lời cảnh tỉnh, răn đe cho tất cả chúng ta, hãy thận trọng khi sử dụng lửa, chấp hành nghiêm pháp luật về phòng cháy chữa cháy rừng.

Năm 2020 theo dự báo của Trung tâm dự báo Khí tượng Thủy văn Trung ương sẽ là năm nắng nóng kỷ lục, nhiệt độ trung bình tăng $0,5-1^{\circ}\text{C}$ và sẽ có nhiều đợt nắng nóng gay gắt kéo dài tập trung từ tháng 5-8, bên cạnh đó, diện tích rừng có nguy cơ cháy cao trên địa bàn tỉnh lớn (*trên 110 ngàn ha*), chủ yếu với các loài cây trồng như Thông, Keo, Bạch đàn và rừng tự nhiên hỗn giao tre nứa - gỗ; vật liệu cháy (*tiến vọt, cỏ tranh, lau lách các loại và cành khô, lá rụng,..*) trong rừng rất dày, rậm rạp khi thời tiết nắng nóng và khô hạn thì rất dễ bắt lửa và gây cháy lớn.

Để thực hiện có hiệu quả công tác PCCCR, ngoài sự vào cuộc quyết liệt của các cấp, các ngành, chính quyền địa phương, chủ rừng thì ý thức, trách nhiệm của mọi người dân, cộng đồng dân cư rất quan trọng. Hãy thực hiện nghiêm trách nhiệm bảo vệ rừng, phòng cháy chữa cháy rừng theo quy định pháp luật.

5. Trách nhiệm Phòng cháy chữa cháy rừng:

Trách nhiệm PCCCR được quy định tại Điều 53, 54, 55 Nghị định số 156/2018/NĐ-CP ngày 16/11/2018 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Lâm nghiệp, cụ thể:

*** Chủ rừng có trách nhiệm (Điều 53):** xây dựng và thực hiện phương án PCCCR; Tổ chức thực hiện các quy định, nội quy, điều kiện an toàn, biện pháp về phòng cháy và chữa cháy rừng theo quy định của pháp luật; đầu tư xây dựng công trình, trang bị phương tiện, dụng cụ PCCCR (*đường băng cản lửa,..*); đảm bảo kinh phí cho hoạt động PCCCR; phối hợp với các chủ rừng khác, chính quyền sở tại, cơ quan, tổ chức xung quanh trong việc bảo đảm an toàn về PCCCR; không gây nguy hiểm cháy đối với các khu rừng, cơ quan, tổ chức và hộ gia đình lân cận; phối hợp và tạo điều kiện cho các cơ quan chức năng điều tra, truy tìm thủ phạm gây cháy rừng....

*** Người đứng đầu cơ quan, tổ chức có hoạt động ở trong rừng, ven rừng có trách nhiệm (Điều 54):**

1. Thực hiện các quy định, nội quy, điều kiện an toàn, biện pháp về PCCCR theo quy định của pháp luật.

2. Đôn đốc nhắc nhở các thành viên trong phạm vi quản lý của mình thực hiện quy định, nội quy, các điều kiện an toàn về PCCCR.

3. Phát hiện cháy, báo cháy và tham gia chữa cháy rừng.

4. Phối hợp với chủ rừng, cơ quan, tổ chức xung quanh trong việc bảo đảm an toàn về PCCCR; không gây nguy hiểm cháy đối với các khu rừng.

5. Tham gia các hoạt động PCCCR khi có yêu cầu của cơ quan có thẩm quyền, tích cực tham gia chữa cháy rừng khi có cháy rừng xảy ra.

*** Hộ gia đình, cá nhân, cộng đồng dân cư sinh sống, hoạt động ở trong rừng, ven rừng có trách nhiệm (Điều 55):**

1. Thực hiện các quy định, nội quy, điều kiện an toàn, biện pháp về PCCCR theo quy định của pháp luật (*Khi đốt nương, rẫy, đồng ruộng, đốt thực bì để chuẩn bị đất trồng rừng và làm giảm vật liệu cháy trong rừng, người sử dụng lửa phải thực hiện: Biện pháp an toàn phòng cháy và chữa cháy; Không đốt vào những ngày có dự báo nguy cơ cháy rừng ở cấp IV, cấp V. Trong ngày, tiến hành đốt lúc gió nhẹ, vào trước 9 giờ buổi sáng và sau 16 giờ buổi chiều; Trước khi đốt phải thông báo với trưởng thôn, bản, tổ đội phòng cháy, chữa cháy rừng. Trong khi đốt phải bố trí người canh gác, có đủ dụng cụ để dập lửa khi cháy lan vào rừng; sau khi đốt xong phải dập tắt hết tàn lửa. Sử dụng lửa ở những cơ sở, công trình, công trường và nhà ở được phép bố trí ở trong rừng phải bảo đảm không để cháy lan vào rừng; sau khi sử dụng lửa phải dập tắt hết tàn lửa).*

2. Đôn đốc nhắc nhở các thành viên trong gia đình thực hiện quy định, nội quy, các điều kiện an toàn về PCCCR.

3. Phối hợp với chủ rừng, các hộ gia đình, cơ quan, tổ chức trên địa bàn trong việc bảo đảm an toàn về PCCCR; không gây nguy hiểm cháy đối với các khu rừng.

4. Tham gia các hoạt động PCCCR khi có yêu cầu của cơ quan có thẩm quyền.

5. Bảo đảm an toàn về PCCCR khi được phép sử dụng nguồn lửa, nguồn nhiệt, các thiết bị, dụng cụ sinh lửa, sinh nhiệt và bảo quản, sử dụng chất cháy trong rừng và ven rừng.

6. Ngăn chặn và báo kịp thời khi phát hiện nguy cơ trực tiếp phát sinh cháy rừng và hành vi vi phạm quy định an toàn về PCCCR; báo cháy và chữa cháy kịp thời khi phát hiện cháy và chấp hành nghiêm lệnh huy động tham gia chữa cháy rừng.

6. Xử lý vi phạm về phòng cháy, chữa cháy rừng

Được quy định tại Điều 16, 17 Nghị định 35/2019/NĐ-CP ngày 25/4/2019 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực lâm nghiệp, cụ thể như sau:

- Điều 16: Hành vi vi phạm các quy định chung về PCCCR (*không gây ra cháy rừng*) như: Hành vi đốt lửa, sử dụng lửa để săn bắt động vật rừng, lấy mật ong, lấy phế liệu chiến tranh; không thực hiện đúng quy định pháp luật về sử dụng lửa khi đốt nương, rẫy, đồng ruộng, đốt thực bì để chuẩn bị đất trồng rừng và làm giảm vật liệu cháy trong rừng; đưa chất nổ, chất cháy, chất dễ cháy vào rừng trái

quy định của pháp luật... bị xử phạt hành chính từ 100 ngàn đến 10 triệu đồng (tùy từng hành vi).

- Điều 17: Hành vi vi phạm các quy định pháp luật về PCCCR **gây cháy rừng** (đối với cây trồng chưa thành rừng hoặc khoanh nuôi tái sinh chưa có trữ lượng đến dưới 3 ha; rừng sản xuất đến dưới 0,5 ha; rừng phòng hộ đến dưới 0,3 ha; rừng đặc dụng đến dưới 0,1 ha; gây thiệt hại về giá trị lâm sản đến dưới 100 triệu đồng) thì bị xử phạt hành chính từ 1 triệu đồng đến 100 triệu đồng

Nếu vi phạm các quy định pháp luật về PCCCR **gây cháy rừng** (đối với cây trồng chưa thành rừng hoặc khoanh nuôi tái sinh chưa có trữ lượng trên 3 ha; rừng sản xuất trên 0,5ha; rừng phòng hộ trên 0,3ha; rừng đặc dụng trên 0,1ha; gây thiệt hại về giá trị lâm sản trên 100 triệu đồng) thì xem xét truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định của pháp luật hình sự.

Đồng thời, phải thực hiện các biện pháp khắc phục hậu quả: Buộc khôi phục lại tình trạng ban đầu; buộc thực hiện các biện pháp khắc phục tình trạng ô nhiễm môi trường; buộc trồng lại rừng hoặc thanh toán chi phí trồng lại rừng đến khi thành rừng theo suất đầu tư được áp dụng ở địa phương tại thời điểm vi phạm hành chính đối với từng hành vi theo quy định.../.